

- Вестник СПбГУ. Сер. 8 : Менеджмент. – 2003. – Вып. 3. – С. 18–46.
8. Makadok R. Toward a Synthesis of the Resource-Based and Dynamic-Capability View of Rent Creation / R. Makadok // Strategic management journal. – 2001. – Vol. 22. – P. 387–401.
 9. Norton R.D. Creating the New Economy / R. Norton. – N.Y. ; Cheltenham : Edward Elgar, 2000. – 272 p.
 10. Preffer J. The External Control of Organization: A Resource Dependence Perspective / J. Pfeffer, G. Salancik. – N.Y. : Harper and Row, 1978. – P. 37–52.
 11. Wernerfelt B.A. Resource-Based View of the Firm / B. Wernerfelt // Strategic Management Journal. – 1984. – Vol. 5. – № 2. – P. 171–180.

УДК 656.13

ФОРМУВАННЯ ПРАВОВИХ МЕТОДІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Болдуєва О.В.

кандидат економічних наук
Запорізький національний університет

Annotation

Considers the problems of formation mechanisms of state regulation of securities market in Ukraine. Principles of formation of legal methods of state regulation.

Анотація

Розглянуто проблематику формування механізмів державного регулювання ринку цінних паперів в Україні. Розроблено принципи формування правових методів його державного регулювання.

Ключові слова

Державна політика, ринок цінних паперів, механізми державного управління, реформування.

I. Вступ

Існування адміністративно-правових методів управління економікою зумовлено існуванням відносин адміністративного характеру між суб'єктом впливу (державою) та його об'єктом (елементами економічної системи). Пов'язано це з особливою роллю держави, покликаної забезпечувати рівні та недискримінаційні умови для розвитку економіки в зонах ринкових конкурентних відносин, а також здійснювати соціальний захист і державне регулювання через так звані "провали ринку", коли ринкові механізми не в змозі забезпечити оптимальний рівень виробництва і зайнятості в зазначених сферах.

При цьому використовуються методи адміністративно-правового впливу як наслідок існування відносин адміністративного підпорядкування між державою і керованими сферами економічної діяльності.

Теоретичним і практичним проблемам розвитку фондового ринку в економічній літературі приділено достатньо уваги. У вітчизняній і зарубіжній економічній науці

склалися різні напрями досліджень, проводяться дискусії про призначення, сучасний стан і роль фондового ринку в економіці, особливості вітчизняної моделі цього ринку і вибір орієнтирів його вдосконалення, активно вивчається вітчизняний і зарубіжний досвід.

Серед українських науковців, що зараз займаються вивченням цієї проблематики, слід зазначити таких, як: М. Заблоцький, А. Ковальчук, І. Кравцова, Г. Калач, А. Меньшикова, С. Степанчук, Л. Панова, С. Хоружий та ін.

Проте, незважаючи на розробленість багатьох аспектів функціонування та розвитку фондового ринку, далеко не всі проблеми ринку цінних паперів і його інституціональної структури є достатньо дослідженими. До таких можна віднести: теоретичні основи становлення та функціонування ринку цінних паперів як цілісної системи та її функціональний зміст, методи і механізми державного регулювання ринку цінних паперів тощо.

II. Постановка завдання

Метою статті є розгляд та обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення державної методів державного регулювання ринку цінних паперів України в умовах трансформаційної економіки.

III. Результати

В цілому держава впливає на економіку за допомогою такого традиційного комплексу адміністративно-правових заходів:

1. Прямий контроль, що включає: нормування, централізоване планування, ліцензування.

2. Регулювання (громадські організації, ціни тощо).

3. Установи та спілки, що контролюють дотримання законодавства (з антимонопольного регулювання, безпеки тощо).

4. Монетарна політика і регулювання фінансових інститутів.

Практична сфера застосування методів адміністративного управління в різних країнах різниться, що знаходить відображення у частці і структурі державного сектора в економіці, рівні і ролі соціального захисту, частці податків у ВВП, інституціональному складі органів державного управління тощо. У сфері ринку цінних паперів основними об'єктами адміністративного регулювання є: кваліфікаційні вимоги до учасників ринку цінних паперів; обмеження на суміщення здійснення діяльності на ринку цінних паперів з іншими видами діяльності; обмеження на суміщення різних видів діяльності на ринку цінних паперів; захист прав інвестора; зменшення ролі психологічного фактора у функціонуванні ринку цінних паперів, що відображається у ймовірності паніки або ажіотажу на ринку; запобігання маніпулюванню інсайдерською інформацією в інтересах окремих учасників фондового ринку, цінами, а також іншим недобросовісним діям унаслідок змови декількох учасників фондового ринку; діяльність територіальних регуляторних органів.

Залежно від об'єкта застосування стандартних методів у сфері державного регулювання ринку цінних паперів, адміністративно-правове регулювання можна розподілити на дві групи:

1. Пряме регулювання параметрів ринку цінних паперів, спрямоване на вдосконалення процедур функціонування ринку, підвищення його ефективності, зниження системних ризиків, забезпечення інтересів держави на ринку.

2. Адміністративне регулювання інших економічних параметрів, що опосередковано впливають на ринок цінних паперів, особливо у сфері акціонерного права, монетарної політики, галузевого регулювання тощо.

Методи прямого контролю застосовуються до всіх об'єктів державного управління в рамках системи адміністративних правовідносин.

Можна виділити такі сфери, в яких методи прямого контролю з боку держави здобули найбільшого поширення, а саме: регулювання діяльності кредитних й інвестиційних інститутів; встановлення кваліфікаційних вимог учасникам ринку цінних паперів; законодавче забезпечення захисту прав інвесторів та акціонерів; регулювання ринку цінних паперів підприємств – природних монополій; регулювання ринку цінних паперів підприємств, що використовують загальнонаціональні природні ресурси; регулювання ринку цінних паперів підприємств і галузей, що мають оборонне значення, або пов'язані із забезпеченням національної безпеки; регулювання ринку

цінних паперів підприємств, що мають соціальне значення в межах регіону або всієї країни; контроль за діяльністю територіальних органів державного управління.

Як механізми здійснення методів прямого контролю можна виділити такі:

- пряме адміністративне підпорядкування, коли методи прямого впливу здійснюються відносно об'єктів, пов'язаних відносинами співпідпорядкованості, зокрема, щодо державних установ, а також державних і комунальних підприємств;
- управління в рамках цивільного законодавства, коли застосування методів прямого контролю здійснюється на підставі відносин громадсько-правового характеру, однією зі сторін у яких є держава.

Розглянемо стандартні адміністративні методи впливу на економіку, що застосовуються при регулюванні ринку цінних паперів.

Нормування полягає у встановленні обов'язкових для виконання нормативів кількісного і якісного характеру. У дореформений період нормування як спосіб встановлення обов'язкових для виконання планових показників застосовувався в масштабі всієї економіки і в усіх галузях. Аналогічним чином нормування застосовується в практиці внутрішньокорпоративної діяльності як елемент системи планування, реалізації і контролю за здійсненням завдань компанії або структурного підрозділу. Процес реформування передбачає перерозподіл і децентралізацію функцій з управління економічними процесами і, як наслідок, зниження ролі державного нормування в економічному житті. Оптимальна частка такого нормування, як правило, визначається "емпірично" і є наслідком сформованої системи адміністративних відносин у рамках економічної підсистеми.

У сфері державного регулювання ринку цінних паперів цим методом одним з ключових є питання про заборону або, навпаки, дозвіл на поєднання функцій інвестиційних та кредитних інститутів у рамках однієї організації. Як показує зарубіжний досвід, це, на перший погляд, не дуже суттєве обмеження приводить до значних стратегічних наслідків у спрямуванні і розвитку інвестиційної та кредитної сфери, механізми фінансування економіки, сприяє стійкості і надійності інвестиційних та фінансових інститутів і здатності їх залучати кошти населення для фінансування економіки.

Суть проблеми полягає в необхідності відділення кредитних та інвестиційних вкладень у межах однієї організації і запобігання використанню грошей, отриманих як депозит, на придбання корпоративних акцій, оскільки в цьому випадку інвестор, а з ним і

вкладник, зазнає зовсім інших видів ризику, які він нести не повинен.

Завдання розмежування кредитних та інвестиційних ризиків є головним при здійсненні цього напрямку адміністративного регулювання.

Є два полярних варіанти вирішення цієї проблеми, більше відомі як "американський" (повна заборона банкам купувати акції) та "німецький" (дозвіл банкам на здійснення всіх операцій з цінними паперами за умови повного інформаційного ізолювання кредитного та інвестиційного підрозділів один від одного, відомий також як "китайська стіна").

У світовій практиці в тому чи іншому вигляді наявні елементи обох систем, що істотно впливає на структуру інвестиційно-фінансової сфери, тип інвестування і, як наслідок, темпи зростання й ефективність корпорацій і банків. Надзвичайно важливе значення при цьому має і система цінностей населення країни, її схильність до більшої чи меншої економічної свободи і рівня державного захисту, патерналізму з боку держави, наявним родовим і корпоративним цінностям тощо.

В Україні сьогодні це питання залишається предметом безперервних дискусій. Відсутність чіткої позиції в цьому питанні становить велику небезпеку для розвитку інвестиційної та кредитної сфери, оскільки не дає можливості побудувати механізми розмежування кредитного та інвестиційного ризиків ні за одним із зазначених варіантів.

Іншою важливою сферою застосування нормування є забезпечення захисту прав інвесторів на ринку цінних паперів. З цією метою в Україні необхідно прийняти закон, аналогічний федеральному закону Росії "Про захист прав і законних інтересів інвесторів на ринку цінних паперів", який би регламентував обов'язкове надання інвестору інформації про емітента, ціни угод та інші документи, що містять у собі норми відповідальності за недостовірне надання інформації.

У світовій практиці велике значення при законодавчому врегулюванні відносин інвестора та брокера має законодавче визначення пріоритету інтересу інвестора над інтересами самого брокера в разі можливого конфлікту інтересів, що також є одним з найважливіших завдань, що підлягають законодавчому врегулюванню в Україні.

Централізоване планування як елемент державного адміністративного управління економікою також широко застосовувався в дореформений період і був одним з основних елементів системи централізованого управління економікою. У процесі здійснення економічних реформ реалізація цієї функції також була в основному піддана децентралізації на рівні більшості галузей народного господарства.

Практика засвідчила, що ефективною альтернативою системі централізованого планування може бути тільки гармонійна система корпоративного управління, обов'язковими елементами якої є: чіткий і остаточний розподіл прав власності в корпораціях; адекватна система корпоративного контролю акціонерів за діями менеджменту підприємства; всебічний захист прав власності з боку держави; ефективно діюча система банкрутства неефективних підприємств; розвинений рівень корпоративної культури та корпоративного мислення у суб'єктів економічних відносин.

Відсутність хоча б одного із зазначених елементів призводить до недостатньо ефективного корпоративного контролю на рівні всієї економіки, закономірними наслідками чого стало падіння обсягів виробництва, деградація розрахунків, зростання обсягів неплатежів і загальне старіння основних виробничих фондів у масштабі всієї економіки.

Неефективність вітчизняних корпорацій не могла не позначитися на показниках ринку цінних паперів, а саме: показники капіталізації українських корпорацій у десятки разів поступають капіталізації аналогічних західних компаній. Недооцінка національних компаній не дає їм можливості залучати значні кошти на ринку акцій, оскільки подібне залучення інвестицій у цьому випадку є неадекватно дорогим.

Ліцензування як елемент системи обмеження кількості учасників ринку цінних паперів та накладення обов'язкових вимог на суб'єктів господарської діяльності широко застосовується державою з метою захисту прав споживачів.

Регулювання як метод державного управління являє собою цілеспрямований вплив держави на певні параметри економічної системи з метою стимулювання її розвитку в потрібному напрямі. При цьому значного поширення набули нижченаведені форми регулювання.

Під регулюванням через громадські структури розуміють регулювання через спеціалізовані інститути, існування яких приносить маржинальну вигоду суспільству.

При цьому у сфері регулювання інфраструктурних елементів ринку цінних паперів найважливіше значення має регулювання діяльності фондових бірж та позабіржових організаторів торгівлі (депозитаріїв і реєстраторів). Адміністративне регулювання діяльності фондових бірж та позабіржових організаторів торгівлі є класичним прикладом необхідності втручання держави у випадках "провалу" ринку. У цьому разі мова йде про поширену практику державних органів припиняти біржові торги у випадку падіння або підвищення основних індексних показників на певну відсоткову величину.

Основна причина подібних втручань – необхідність локалізації психологічного фактора, коли в результаті паніки або ажіотажу відбувається різке зростання чи падіння котирувань, що негативно позначається на інших ринках, в першу чергу, на терміновому, на якому, як правило, відбувається хвиля банкрутства дрібних спекулянтів, а також на ринку державного боргу та валютному ринку, куди (або звідки) залежно від ситуації спрямовуються кошти з ринку корпоративних паперів.

Властивий цій ситуації “ефект доміно” може серйозно підірвати довіру інвесторів до країни і в довгостроковій перспективі негативно позначитися на інвестиційному кліматі.

Крім того, інфраструктурні питання важливі для стабілізації ринку цінних паперів в умовах транзитивної економіки та забезпечення припливу нових капіталів, коли необхідно позбавити ринок від зайвої спекулятивності. На думку А.Т. Ковальчук, спекуляція – це операція з підвищенням ризиком, так оскільки спекулянт може отримати дохід, але діє з великим ризиком зазнати збитків. Для цього в рамках нормування необхідно проводити політику збільшення дивідендної складової прибутку за рахунок складової, що зумовлена зростанням курсової вартості, а також у рамках регулювання елементів інфраструктури – зниження інфраструктурних ризиків. У результаті зниження ризиків на ринок приходять консервативні інвестори, і за рахунок збільшення попиту прибутковість знижується, призводячи до відходу спекулянтів [3].

Заходами реалізації цієї мети можуть виступати запровадження інститутів уповноваженого дилерства на ринку корпоративних цінних паперів (одночасно вирішується проблема стійкості котирувань) і введення контролю за розмірами комісійної винагороди.

Адміністративне регулювання цін здійснюється відносно цін на певні категорії товарів, визначених державою як об’єкт цінного регулювання. Такого роду товаром повинні виступати й інструменти ринку цінних паперів.

У сфері ринку цінних паперів, де значну роль (особливо у випадку роботи з коштами населення) відіграє професійна репутація та імідж, наявність додаткового (внутрішньокорпоративного) регулювання з боку професійної асоціації відіграє стимулювальну роль у зміцненні позитивного сприйняття інвестиційної сфери та відсіканні недобросовісних учасників, з метою підвищення довіри до інвестиційних компаній у цілому.

Одними з найважливіших завдань, які стоять перед саморегульованими організаціями у сфері обмеження конкуренції та антимонопольного регулювання, є запобігання маніпулю-

ванню цінами та використанню інсайдерської інформації в інтересах будь-якого з учасників.

У цілому, саморегульовані організації є однією з найбільш прогресивних форм регулювання ринку цінних паперів і в майбутньому здатні прийняти на себе частину функцій державних органів з регулювання ринку цінних паперів.

Особливою сферою державного управління є регулювання боргової політики і фінансових інститутів.

Таким чином, можна сказати, що в умовах сучасної економіки емпірично знайдений основний принцип взаємодії державної боргової і кредитно-грошової політики, а саме: необхідно максимально ізолювати розв’язання бюджетних проблем від функцій регулювання параметрів грошового обігу і за можливістю виключити їх взаємний вплив один на одного.

Таким чином, підбиваючи підсумки, можна стверджувати, що регулювання ринку цінних паперів містить сфери діяльності, що традиційно є об’єктом державного адміністративного управління. Методи прямого контролю спрямовані на встановлення кваліфікаційних вимог до учасників фондового ринку, регулювання інституційного складу корпоративних інвесторів з метою запобігання змішуванню кредитного та інвестиційного ризиків, а також захисту прав інвесторів на ринку цінних паперів. Крім того, методи прямого контролю використовуються у внутрішньодержавному управлінні як методи управління територіальними підрозділами органів регулювання ринку цінних паперів.

На рівні регіонів методи прямого контролю застосовувалися у сфері контролю перерозподілу прав власності в процесі приватизації та постприватизаційний період, з метою тимчасової консервації структури власності на акції комунальних підприємств і запобігання появі недружніх акціонерів протягом перехідного періоду.

Регульовальні методи застосовуються як методи цілеспрямованого впливу на інфраструктурні об’єкти, а саме: фондові біржі, позабіржових організаторів торгів, депозитаріїв та реєстраторів з метою зниження системних ризиків, у першу чергу шляхом локалізації впливу “психологічного” фактора, властивого організованому ринку цінних паперів.

Регульовальні методи управління застосовуються у сферах, де з початку наявні тенденції до виникнення критичних ситуацій, у яких застосування державного регулювання є постійно виправданим як за умов стабільної економіки, так і в перехідний період.

Методи управління за допомогою участі в роботі установ та спілок, які мають функції контролю за дотриманням законодавства, застосовуються з метою зниження внутріш-

ньосистемних ризиків, притаманних організованому ринку цінних паперів, таких як запобігання обмеженню конкуренції, маніпулюванню цінами та використанню інсайдерської інформації.

Цей вид регулювання через те, що фондові ринки можуть успішно функціонувати лише за умови високого рівня довіри між контрагентами, найбільш ефективним інструментом забезпечення якого є саме професійні асоціації та спілки, є одним з найбільш перспективних і в майбутньому можливо вирішення з його допомогою завдань, що традиційно вирішуються за допомогою методів прямого контролю.

Боргова політика являє собою державну функцію, реалізація якої суттєво впливає на фондовий ринок. Пов'язано це в першу чергу з тим, що реалізація цих функцій у більшості випадків здійснюється за допомогою механізмів ринку державних цінних паперів.

Параметри ринку державних цінних паперів справляють вирішальний вплив на ряд найважливіших макроекономічних показників, таких як безризикова відсоткова ставка й рівень інфляції, що, у свою чергу, впливає на інші ринки цінних паперів.

Ці механізми мають істотне значення для економічного зростання. Проте у перехідний період через відсутність досконалої інституційної структури, механізмів банкрутства недосконалість податкової системи, відсутність дієвих бар'єрів на шляху неадекватного втручання в бізнес, неефективність судової системи адекватна кредитно-грошова та бюджетна політика є необхідною, але недостатньою умовою поліпшення інвестиційного клімату та створення передумов для економічного зростання.

У сфері регулювання ринку цінних паперів через властиву йому нестабільності монетарні методи можуть дати позитивний ефект лише в сукупності з іншими адміністративно-правовими методами.

Специфічним напрямом регулювання ринку цінних паперів адміністративно-правовими методами стало регулювання ризиків на ринку цінних паперів, пов'язаних з діяльністю професійних учасників.

Наприклад, до таких ризиків відносять ризики конфлікту інтересів, які пов'язані з практикою суміщення різних видів професійної діяльності на ринку цінних паперів, і ризики, пов'язані з використанням брокером грошових коштів у своїх інтересах.

Імовірність виникнення ризиків, пов'язаних з конфліктом інтересів, зумовлена практикою поєднання різних видів професійної діяльності на ринку цінних паперів. Зокрема, є підстави стверджувати про наявність конфлікту інтересів при суміщенні: брокерської та дилерської діяльності; брокерської та депозитарної діяльності; діяль-

ності кредитних організацій з брокерською та дилерською діяльністю.

Так, при суміщенні брокерської і дилерської діяльності підвищується ризик того, що професійний учасник буде здійснювати операції переважно у власних інтересах, ніж в інтересах клієнтів. При поєднанні діяльності кредитної організації з брокерською та дилерською діяльністю виникають передумови для маніпулювання коштами клієнтів і для використання у власних інтересах інсайдерської інформації, отриманої при здійсненні діяльності як кредитора.

Для мінімізації ризиків, пов'язаних з поєднанням зазначених вище видів діяльності, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України має намір продовжувати роботу з розробки і практичного впровадження єдиних правил зниження ризиків суміщення різних видів діяльності на ринку цінних паперів.

Більше того, при поєднанні дилерської, брокерської та депозитарної діяльності, а також діяльності кредитної організації виникає ймовірність використання професійним учасником ринку цінних паперів коштів клієнта у власних інтересах.

При плануванні заходів, спрямованих на мінімізацію зазначеного ризику, першорядне значення мають заходи щодо нормативного відокремлення рахунків професійних учасників ринку цінних паперів та їх клієнтів. Необхідно чітко розділити рахунки грошових коштів брокера та його клієнтів у кредитних організаціях, а також ввести в практику принцип роздільного обліку цінних паперів.

Таким чином, буде забезпечена прозорість операцій професійних учасників ринку цінних паперів з коштами своїх клієнтів. У зв'язку з цим вважаємо за необхідне здійснити такі заходи:

- встановити вимоги ДКЦПФР України до брокерів з відкриття окремого розрахункового рахунку для відокремлення коштів клієнтів;
- внести доповнення в правила ведення бухгалтерського обліку в кредитних організаціях, передбачивши введення нового балансового рахунку, призначеного для обліку брокером коштів клієнтів;
- встановити порядок відкриття та ведення окремого розрахункового рахунку брокера.

Важливим фактором контролю за розглянутими ризиками, а також іншими ризиками є вдосконалення процедур збору й аналізу звітності компаній, що здійснюють брокерську й дилерську діяльність.

IV. Висновки

Отже, узагальнюючи вищезазначене з урахуванням особливостей становлення в Україні ринку цінних паперів, вважаємо, що формування правових методів його держа-

Держава та регіони

вного регулювання має здійснюватися на основі таких принципів:

а) принцип державного регулювання ринку цінних паперів щодо захисту прав учасників ринку цінних паперів на основі ліцензування і регулювання всіх видів професійної діяльності на цьому ринку має розумітися не лише з точки зору рестрикційного, а й з точки зору стимулювального підходу в регулюванні.

Реалізація цього принципу має будуватися з урахуванням необхідності мінімізувати можливість прояву дисбалансу інтересів, зумовленого суміщенням функцій безпосередньої участі в операціях на ринку і регулювання ринку;

б) принцип єдності нормативної правової бази, режиму і методів регулювання ринку на всій території України необхідно використовувати з урахуванням наявних на цей час особливостей окремих регіональних ринків;

в) принцип обмеженого державного втручання, але максимального саморегулювання треба використовувати з урахуванням того, що можливості саморегульованих організацій в Україні поки ще незначні. Такий підхід означає, що держава регулює діяльність суб'єктів ринку лише в тих випадках, коли це абсолютно необхідно, і делегує частину своїх нормотворчих і контрольних функцій професійним операторам ринку цінних паперів, що організовані в саморегульовані організації;

г) принцип рівних можливостей, що означає стимулювання державою конкуренції на ринку цінних паперів має підкріплюватися розкриттям державними органами інформації про таку підтримку;

д) принцип спадкоємності державної політики на ринку цінних паперів означає, що послідовність державної політики формування вітчизняної моделі ринку цінних паперів не повинна зводитися до абсолюту, оскільки це призводить до негнучкості такої політики при зміні загальноекономічної ситуації.

Література

1. Заблоцький М.Б. Регіональні рівні управління і регулювання підвищення капіталізації цінних паперів / М.Б. Заблоцький // Регіональна економіка. – Л., 2009. – № 1. – С. 208–215.
2. Калач Г.М. Сучасні тенденції фінансової політики у сфері фондового ринку / Г.М. Калач // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6. – С. 216–222.
3. Ковальчук А.Т. Рынок фиктивно-спекулятивного капитала: эксклюзивность финансово-правового позиционирования / А.Т. Ковальчук // Государство и право. – 2009. – № 1. – С. 57–64.
4. Меньшикова А. Регулювання ринку цінних паперів у Європейському Союзі / А. Меньшикова // Фінансовий ринок України. – 2009. – № 6. – С. 22–24.
5. Панова Л. Щодо поняття ринку цінних паперів / Л. Панова // Вісник прокуратури. – 2010. – № 5. – С. 86–91.
6. Степанчук С.С. Особливості регулювання біржового фондового ринку в Україні / С.С. Степанчук, І.В. Кравцова // Фондовый рынок. – 2010. – № 12. – С. 8–11.
7. Хоружий С. Складові системи регулювання ринків цінних паперів в ЄС / С. Хоружий // Ринок цінних паперів України. – 2009. – № 9–10. – С. 65–69.

УДК

ГЕНЕЗИС РОЗУМІННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ У СВІТОВІЙ ПОЛІТИКО-ФІЛОСОФСЬКІЙ СПАДЩИНІ

Бульба В.Г.

кандидат історичних наук, доцент
Харківський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України

Annotation

In the article historical formation of politiko-philosophical judgement of essence and the contents of the basic functions of the state reveals.

Анотація

У статті розкрито історичне становлення політико-філософського усвідомлення сутності та змісту головних функцій держави.

Ключові слова

Держава, функції державного управління.

I. Вступ

Проблема пошуку та винайдення справедливого суспільного устрою й встановлення ефективного балансу між державою та індивідом в усі віки є однією з головних проблем філософії пізнання, усвідомлення мети, сенсу і функцій суспільного розвитку. Україна як держава, що переживає етап формування нових підходів до соціально-економічних перетворень, спрямованих на усунення суперечностей, спричинених суспільною, політичною і економічною проблематикою пост-